

MARKAÐURINN

Miðvikudagur 15. maí 2019

19. tölublað | 13. árgangur

FYLGIRIT FRÉTTABLAÐSINS UM VIÐSKIPTI OG FJÁRMÁL

ROLEX

OYSTER PERPETUAL
DATEJUST 41

MICHELSEN
ÚRSMÍÐIR

Laugavegur 15 - 101 Reykjavík
511 1900 - www.michelsen.is

 Það þarf að fara aftur til ársins 2011 til að finna jafn slakan aprilmánuð.

Björn Ragnarsson,
framkvæmdastjóri
Kynnisferða

Lífið eftir WOW

Ferðabjónustan finnur fyrir falli WOW air. Framkvæmdastjóri Kynnisferða segir samdráttinn í apríl hafa numið 34 prósentum. Víða ers byrjað að ræða samvinnu og samruna til að lifa af í breyttu rekstrarumhverfi. » 6-7

 Fyrir Eldey er þetta tími tækifærananna. Stjórnendur eru tilbúnir til að ræða sameiningar og sjá þörfina fyrir þær.

Hrönn Greipsdóttir,
framkvæmdastjóri
Eldeyjar

»2
Hlutfé Stoda aukið um allt að fjóra milljarða

Fjárfestingargeta Stoda er styrkt enn frekar með með forgangsrettarútbóði til hluthafa. Fjárfest í Arion banka og Símanum fyrir um tíu milljarða. Hópur fjárfesta skoðar kaup á 18 prósentu hlut Arion í Stodum.

»4
Óvist með risasamruna í ferðabjónustu

Ekki er víst að kaup Arctic Adventures á rekstrarfélagi ísganganna í Langjökli verði að veruleika. Sextíu prósentu samdráttur á fyrstu mánuðum ársins setur strik í reikninginn.

»8
Eiga lífeyrisþegar að fela peninga?

„Þetta gerir krónan okkar, hún missir verðgildi sitt yfir tíma. Stundum hratt, stundum hægar en við getum verið nokkuð viss um að slæmt sé að geyma krónur í seðlaformi. Þrátt fyrir þetta virðist nokkuð algengt að fólk á lífeyrisaldri kjósi að geyma sparið sitt í seðlum,“ segir fræðslustjóri Íslandsbanka í aðsendri grein.

OAKLEY

**FYRIR FJALLA-
HJÓLAFÓLK**
OAKLEY HJÁLMAR

Gefur út bók um gjaldþrot WOW air

Um næstkomandi mánaðamót kemur út bók um gjaldþrot flugfélagsins WOW air. Höfundur bókarinnar er Stefán Einar Stefánsson, fréttastjóri viðskipta á Morgunblaðinu, en í henni er farið yfir aðdragandann að stofnun flugfélagsins, uppgang þess og fall. Nýjar upplýsingar er að finna í bókinni, sem er gefin út af Forlaginu, er varða fall félagsins og eru þær sagðar varpa áður óþekktu ljósi á þær itrekuðu tilraunir sem gerðar voru til að forða því frá gjaldþroti.

Vinna við bókina hófst fyrst þegar ljóst varð að félagið heyrði sögunni til í lok marsmánaðar og byggir hún á opinberum heimildum en einnig áður óbirtum skjölum. Þá hefur bókarrhöfundar rætt við tugi ein-

staklinga sem tengst hafa WOW air með einum eða öðrum hætti í þau rúmlega sjö ár sem flugfélagið starfaði.

Vinnutitill bókarinnar, sem er riflega 300 síður að lengd, er Með himinskautum, ris og fall flugfélagsins WOW air, en ekki liggur fyrir hver verður endanlegur titill bókarinnar. Höfundur leitaði eftir samstarfi við Skúla Mogensen, stofnanda og forstjóra flugfélagsins, um ritun bókarinnar en hann gaf ekki kost á því. – hae

Stefán Einar Stefánsson.

Skúli Mogensen.

Nýtt fjárfestingafélag með yfir milljarð í hlutafé

Nýlega var gengið frá stofnun nýs fjárfestingafélags, sem er með vel á annan milljarð króna í hlutafé og heitir Incrementum, en hluthafahópurinn samanstendur af fjárfestum einkafjárfestum og Kviku banka, samkvæmt heimildum Markaðarins.

Félagið mun fjárfesta í skráðum félögum í Kauphöllinni en fjárfestingastarfsemi Incrementum hófst fyrir fáum vikum. Fjárfestingafélagið á í samstarfi við Kviku en eignarhlutur bankans í Incrementum nemur tæplega tíu prósentum.

» Félagið mun fjárfesta í skráðum íslenskum félögum í Kauphöllinni.

Stofnendur félagsins, sem jafnframt stýra starfseminni, eru þeir Ívar Guðjónsson, Baldvin Valtýsson og Smári Rúnar Þorvaldsson, sem eru meðal annars eigendur að ráðgjafarfirmakerfinu Akrar Consult. Störfuðu þeir allir saman á sínum tíma hjá Landsbankanum á árunum fyrir fall fjármálakerfisins. – hae

MARKAÐURINN

ÚTGÁFUFLAG Torg, Kalkofnsvegur 2, 101 Reykjavík, sími 550 5000

Netfang ritstjorn@markadurinn.is | Sími 550 5051

Ritstjóri Hörður Egiðsson hordur@frettabladid.is

Ábyrgðarmaður Kristín Þorsteinsdóttir

Netfang auglýsingadeildar auglysingar@frettabladid.is Veffang frettabladid.is

RAFMÓTORAR

SCANVER 588 80 40
EHF www.scanver.is

GÍRAR - FÆRIBÖND - RAFMÓTORAR - LEGUR

Jón Sigurðsson, stjórnarformaður fjárfestingafélagsins Stoða. FRÉTTABLAÐID/DANÍEL

Hlutafé Stoða aukið um allt að 4 milljarða

Styrkja enn frekar fjárfestingargetu Stoða með forgangsréttarútbóði til hluthafa. Fjárfest í Arion banka og Símanum fyrir um tíu milljarða. Hópur fjárfesta, meðal annars Stefnir, skoðar kaup á 18 prósentu hlut Arion í Stoðum.

Fjárfestingafélagið Stoðir, sem er í meirihlutaeigu meðal annars Jóns Sigurðssonar, Einars Arnar Ólafssonar, Magnúsar Ármann, og Tryggingamiðstöðvarinnar (TM), hyggst auka hlutafé sitt um allt að fjóra milljarða króna til að styrkja enn frekar fjárfestingargetu félagsins. Stoðir, sem er eitt stærsta fjárfestingafélag landsins, hefur á síðustu vikum fjárfest í Arion banka og Símanum fyrir samanlagt um níu milljarða króna. Hlutafjárakningin fer fram með forgangsréttarútbóði til hluthafa félagsins og lýkur skráningu á morgun, fimmtudag, samkvæmt heimildum Markaðarins. Ólíklegt þykir að samtals fjórir milljarðar eigi eftir að safnast í útbóðinu heldur er talið, að sögn kunnugra, að niðurstaðan verði sú að hluthafar muni leggja félaginu til nærri þrjú milljarða króna í nýtt hlutafé. Eigið fé Stoða var um 18 milljarðar króna í ársbyrjun 2019.

Stærstu hluthafar Stoða, sem lauk sölu á tæplega níu prósentu hlut sínum í evrópska drykkjarvöruframleiðandanum Refresco Garber fyrir 144 milljónir evra, jafnvirði um 19 milljarða króna, fyrir um ári eru eignarhaldsfélagið S121 með 62 prósentu hlut, Arion banki, sem á rúmlega 18 prósent, og þá fer Landsbankinn með 15 prósentu hlut. Samkvæmt heimildum Markað-

18

milljarðar króna var eigið fé Stoða í ársbyrjun 2019.

arins eiga sér nú stað þreifingar við hóp fjárfesta, meðal annars sjóðastýringarfirmakerfið Stefni, sem hafa lýst áhuga á að kaupa hlut Arion banka í Stoðum. Miðað við eigið fé fjárfestingafélagsins má gróflaga áætla að sá hlutur sé metinn á um þrjú milljarða króna. Hlutur Arion banka í Stoðum er á meðal eigna í félögum í óskyldum rekstri sem er auglýstur til sölu á vefsíðu bankans. Samkvæmt heimildum Markaðarins er bankinn hins vegar ekki sagður vera undir tímapressu af hálfu Fjármálaeftirlitsins um að selja hlutinn, eins og sakir standa.

Í byrjun apríl urðu Stoðir umsvifamesti íslenski fjárfestirinn í hluthafahópi Arion banka. Félagið margfaldaði þá eignarhlut sinn í bankanum þegar það keypti um þriðjung af þeim tíu prósentu hlut sem eignarhaldsfélagið Kaupþing, stærsti einstaki hluthafi Arion banka, seldi þá til innlendra og erlendra fjárfesta. Eftir kaupin eru Stoðir fimmtíu stærsti hluthafi bankans með 4,65 prósentu hlut sem er metinn á um 6,7 milljarða

króna miðað við núverandi gengi bréfa Arion.

Þá hóf félagið að fjárfesta í Símanum í liðnum mánuði og í lok síðustu viku kom fram í flöggun til Kauphallarinnar um að Stoðir væru komnar með rúmlega átta prósentu hlut í fjarskiptafélaginu. Markaðsvirði þess eignarhlutur, sem er meðal annars fjármagnaður í gegnum framvirka samninga hjá Kviku banka, er rúmlega 3,3 milljarðar króna. Stoðir eru eftir þau kaup langsamlega stærstu einkafjárfestarnir í hluthafahópi Símans.

Sá hópur fjárfesta sem er með tögl og hagdir í Stoðum í gegnum S121 samanstendur meðal annars af félögum tengdum Jóni Sigurðssyni, fyrrverandi forstjóra FL Group og stjórnarmanni í Refresco frá 2009, Einari Erni Ólafssyni, fyrrverandi forstjóra Skeljungs og stjórnarmanni í TM, Magnúsi Ármann, fjárfesti og fyrrverandi stjórnarmanni FL Group, Örvari Kjærnested, fjárfesti og stjórnarmanni í TM, og Þorsteini M. Jónssyni, áður aðaleiganda Vifilfells og fyrrverandi stjórnarmanni í Glitni og FL Group.

Fjárfestahópurinn, ásamt tryggingafélaginu TM, eignaðist meirihluta í Stoðum þegar hópurinn keypti í ársbyrjun 2017 rúmlega fimmtíu prósentu hlut í Stoðum af Glitni HoldCo og erlendum fjármálastofnunum.

hordur@frettabladid.is

Seldi í Arion banka fyrir tvo milljarða

Reski vögunarsjóðurinn Attestor Capital seldi fyrr í mánuðinum tæplega eins og hálfis prósentu hlut í Arion banka að virði ríflega tveggja milljarða króna. Eftir sölu fer sjóðurinn með um 5,6 prósentu hlut í bankanum, samkvæmt nýjum lista yfir stærstu hluthafa hans.

Bréfin keyptu breiður hópur fjárfesta en sem dæmi jók Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins hlut sinn í bankanum úr 1,2 prósentum í ríflega 1,7 prósent.

Vögunarsjóðurinn, sem kom fyrst inn í hluthafahóp Arion banka í mars árið 2017, hefur markvisst unnið að því að minnka hlut sinn í bankanum undanfarin misserin en sjóðurinn hefur selt hátt í sjó pró-

8,2

milljarðar króna er markaðsvirði 5,6 prósentu hlutar Attestor Capital í Arion banka.

sent af hlutafé bankans á síðustu tólf mánuðum. Þar af seldi hann þriggja prósentu hlut í hlutafjárútbóði bankans í júní í fyrra.

Samkvæmt heimildum Markaðarins varð breyting á fjárfestingarstefnu vögunarsjóðsins eftir að sjóðsstjórnin Pierre Bour, sem var meðeigandi Att-

estor Capital, lét af störfum á síðasta ári. Var þá ákveðið að draga úr vægi Arion banka í eignasafni sjóðsins.

Attestor Capital er enn sem áður fjórði stærsti hluthafi Arion banka en 5,6 prósentu hlutur sjóðsins er metinn á um 8,2 milljarða króna miðað við núverandi gengi hlutabréfa í bankanum.

Kaupþing, sem seldi nýverið fimmtán prósentu hlut í bankanum, er áfram stærsti hluthafi með tuttugu prósentu hlut og þá er bandariski vögunarsjóðurinn Taconic Capital sá næststærsti með ríflega sextán prósentu hlut.

Hlutabréfaverð í Arion banka stóð í 79,4 krónum á hlut við lokun markaða í gær og hefur hækkað um 12,6 prósent það sem af er ári. – kj

VOLVO XC JEPPARNIR

HANNAÐIR FYRIR ÞIG

Það er ekki hægt að hanna einn jeppa sem hentar öllum.
Þess vegna hönnuðum við þrjá.
XC jepparnir eru hannaðir fyrir útivistina, íþróttirnar, dagsins önn,
tónlistina, ferðalagið, fjölskylduna og með okkar sýn á lúxus
– hver á sinn hátt.
Allir eru þeir hannaðir fyrir þig og þinn lífstíl.

Veldu þinn Volvo XC jeppa

VOLVO XC60 AWD

XC60 AWD D5 dísil verð frá: 7.790.000 kr.
XC60 AWD T8 tengivinn verð frá: 8.890.000 kr.

VOLVO XC90 AWD

XC90 AWD D5 dísil verð frá: 8.990.000 kr.
XC90 AWD T8 tengivinn verð frá: 10.690.000 kr.

VOLVO XC40 AWD

XC40 AWD D4 dísil verð frá: 6.590.000 kr.

Til afhendingar strax

V O L V O

Brimborg Reykjavík
Bíldshófi 6
Sími 515 7000

Brimborg Akureyri
Tryggvabraut 5
Sími 515 7050

volvocars.is

Óvíst með risasamruna í ferðaþjónustu

Ekki er víst að kaup Arctic Adventures á rekstrarfélagi ísganganna í Langjökli verði að veruleika. Sextíu prósent samdráttur á fyrstu mánuðum ársins setur strik í reikninginn. Framkvæmdastjóri Into the Glacier segist bjartsýnn fyrir sumarið.

Mikill samdráttur í aðsókn ferðamanna í ísgöngin Into the Glacier í Langjökli undanfarna mánuði, mun meiri en gert hafði verið ráð fyrir, hefur sett strik í reikninginn í viðræðum eigenda Arctic Adventures og Into the Glacier um kaup fyrrnefnda félagsins á því síðarnefnda og er óvíst hvort kaupin muni ganga eftir.

Samkvæmt heimildum Markaðarins var aðsókn í ísgöngin, sem eru stærstu manngerðu ísgöng í heimi, um sextíu prósent minni á fyrsta fjórðungi ársins en áætlanir Into the Glacier höfðu gert ráð fyrir. Eigendur Arctic Adventures, stærsta ferðaþjónustufyrirtækis landsins á sviði afþreyingar, eru sagðir vilja bíða og sjá hvernig sumarmánuðirnir muni ganga en ekki er loku fyrir það skotið að hætt verði við samrunann.

63 þúsund manns heimsóttu ísgöngin í Langjökli í fyrra en talsvert hefur dregið úr aðsókn í ár. FRÉTTABLAÐIÐ/STEFÁN

Sigurður Skarphéðinsson, framkvæmdastjóri Into the Glacier

Samkeppniseftirlitið lagði blessun sína yfir kaupin í síðasta mánuði en þau eru hins vegar ekki frágengin og eru viðræðurnar um þau á viðkvæmu stigi, eftir því sem Markaðurinn kemst næst. Ljóst er að verðið sem upphaflega var samið um þegar samkomulag náðist um samrunann í janúar síðastliðnum

var byggt á áætlunum sem munu nú ekki ganga eftir.

Sigurður Skarphéðinsson, framkvæmdastjóri Into the Glacier, segir árið hafa reynst félaginu erfitt hingað til. Veðrið hafi sett stórt strik í reikninginn á fyrstu mánuðum ársins og þá hafi breytt landslag í ferðaþjónustunni, í kjölfar meðal annars falls WOW air, sitt að segja. Erfitt sé hins vegar að segja til um áhrif samdráttarins á fyrirhugaðan samruna við Arctic Adventures.

„Við erum í samningaferli sem tekur tíma en við erum að vonast til þess að þetta klárast síðla sumars,“ segir Sigurður í samtali við Markaðinn.

Fjögur félög til viðbótar

Samkomulagið sem forsvarsmenn Arctic Adventures og Into the Glacier gerðu með sér í janúar fól í sér að fyrrnefnda félagið keypti allt hlutfé í því síðarnefnda af framtakssjóðnum Icelandic Tourism Fund, sem er í rekstri Landsbréfa og fer með 94 prósent hlut í rekstrarfélagi ísganganna, og Sigurði sem heldur á tæplega sex prósent hlut í félaginu.

Til viðbótar stóð til að Arctic Adventures keypti eignarhluti framtakssjóðsins í fjórum afþreyingarfyrirtækjum í ferðaþjónustu, Óbyggðasetrinu í Fljótssdal, Raufarhólshelli, Borea Adventures á Ísa-

firði og leiksýningunni Icelandic Sagas – The greatest hits, sem sýnd er í Hörpu.

Framtakssjóðurinn er í eigu Icelandair Group, Landsbankans og sjö lífeyrissjóða.

Ýktar sveiflur

Alls heimsóttu 63 þúsund manns ísgöngin í fyrra en talsvert hefur dregið úr aðsókn í ár, eins og áður sagði. Sigurður segir að sveiflurnar í aðsókninni hafi verið nokkuð ýktar. „Janúar og febrúar voru slæmir hjá okkur annað árið í röð, mars var aðeins undir væntingum og síðan var höggið mikið í apríl. Hins vegar líta maí, júní, júlí og ágúst mjög vel út. Staðan fyrir júní er til dæmis sterkari en í fyrra. Þetta eru ekki bara slæm tíðindi. Sveiflurnar eru bara ýktari,“ útskýrir Sigurður.

Þrátt fyrir tugprósentu fækkun ferðamanna í kjölfar falls WOW air og kyrrsetningar 737 MAX 8 véla Icelandair segir Sigurður forsvarsmenn Into the Glacier bratta fyrir sumarið. „Það þýðir ekkert annað. Sem dæmi er aukning í komum skemmtiferðaskipa til Íslands á milli ára. Það er ekki allt neikvætt.“

Samanlögð velta Arctic Adventures og Into the Glacier var tæplega sjö milljarðar króna í fyrra en hjá félögumun tveimur starfa samantlagt um 300 manns. Ísgöngin voru metin á um 1.565 milljónir króna í bókum Icelandic Tourism Fund í lok árs 2017 en bókfært virði þeirra jókst um ríflega 55 prósent á árinu. hjokdur@frettabladid.is, kristinningi@frettabladid.is

Ráðuneytin telja ekki ástæðu til að lengja skipunartíma seðlabankastjóra

Forsætisráðuneytið og fjármála- og efnahagsráðuneytið telja ekki ástæðu til þess að lengja skipunartíma seðlabankastjóra og varaseðlabankastjóra úr fimm árum í sex eða sjö ár, líkt og Seðlabankinn hefur lagt til. Ráðuneytin benda á að skipunartíminn hafi verið stytur með lagabreytingu árið 2009 með það að markmiði að samræma skipunartíma embættismanna innan Seðlabankans annars vegar og skipunartíma annarra embættismanna ríkisins hins vegar.

Í umsögn Seðlabankans við frumvarp um sameiningu bankans og Fjármálaeftirlitsins, sem nú liggur

Már Guðmundsson, seðlabankastjóri

fyrir Alþingi, er bent á að í ljósi fjölgunar varaseðlabankastjóra – en frumvarpið gerir ráð fyrir að ráðherra skipi seðlabankastjóra og þrjá varaseðlabankastjóra til fimm ára í senn – geti takmarkaður skipunartími leitt til þess að erfitt verði að skipa í stöðurnar, enda sé þörf á ákveðinni hæfni til að gegna embættunum.

„Tíðni breytinga á því hverjir sitja í stólum seðlabankastjóra og varaseðlabankastjóra eykst eftir því sem skipunartíminn er styttri og hópur hæfra einstaklinga til að skipa þær þarf að vera stærri,“ segir Seðlabankinn.

Í þessu sambandi verði jafnframt að hafa í huga að skipunartími seðlabankastjóra sé almennt lengri í þeim ríkjum sem við berum okkur gjarnan saman við.

Í nýlegu minnisblaði sem forsætisráðuneytið og fjármála- og efnahagsráðuneytið tóku saman er þessu sjónarmiði Seðlabankans hins vegar hafnað, eins og áður sagði. – kj

Hluthafar LBI kjósa um málshöfðun gegn fyrrverandi bankastjórum

Hluthafar LBI, eignarhaldsfélags sem heldur utan um eignir gamla Landsbankans, munu á föstudag kjósa um hvort félagið eigi að höfða mál á hendur fyrrverandi bankastjórum gamla Landsbankans og váttryggingendum til heimtu skadabóta vegna milljarða lánveitingar bankans til Straums-Burðaráss fáeinum dögum fyrir hrun bankakerfisins haustið 2008.

Stjórn LBI hefur boðað til hluthafafundar næsta föstudag þar sem hluthafar eignarhaldsfélagsins, sem eru að mestu erlendir fjárfestingasjóðir, munu greiða atkvæði um málshöfðunina en hún beinist að fyrrverandi bankastjórunum Sigurjóni Þ. Árnasyni og Halldóri J. Kristjánssyni ásamt erlendum váttryggingendum sem selt höfðu gamla Landsbankanum ábyrgðartryggingu.

Héraðsdómur Reykjavíkur

Sigurjón Þ. Árnason, fyrrverandi bankastjóri gamla Landsbankans

vísaði í lok síðasta árs frá dómi tveimur málum sem LBI hafði höfðað gegn fyrrverandi stjórnendum og váttryggingendum gamla Landsbankans en annað málið varðaði einmitt umrædda 19 milljarða króna lánveitingu bankans til Straums-Burðaráss.

Í því máli krafðist eignarhaldsfélagið þess að Sigurjón og Halldór yrðu dæmdir til að greiða sér sameiginlega ríflega 5,3 milljarða króna, QBE International Insurance jafnvirði 2,8 milljarða króna og QBE Corporate 775 milljónir króna. Var það niðurstaða dómsins að verulega hefði skort á að LBI

LBI heldur utan um eignir gamla Landsbankans. FRÉTTABLAÐIÐ/STEFÁN

hefði gert fullnægjandi grein fyrir endanlegu tjóni sínu vegna ráðstafana Halldórs og Sigurjóns. – kj

VEGNA SÉRSTAKRA AÐSTÆÐNA ER NÚ TIL SÖLU VERSLUNAR- OG ÞJÓNUSTUFYRIRTÆKI

Veslun ásamt skerpingarverkstæði, sem þjónustað hefur byggingariðnaðinn í 36 ár, er nú til sölu

Reksturinn er tvískiptur, Innflutningur, sala á sagarblöðum, fræsitönum og öðrum verkfærum fyrir tré- og málmíðnaðinn annars vegar og hins vegar skerping á sagarblöðum og ýmsum bitverkfærum fyrir einstaklinga og fyrirtæki.

Fyrirtækið hefur ávallt verið leiðandi á sínu sviði og hefur yfir að ráða fullkomnum tölvustýrðum skerpingarvélum fyrir flestar gerðir sagarblaða og verkfæra.

Velta fyrirtækisins var um 40 milljónir á síðasta ári og felast talsverðir stækkunarmöguleikar í auknum innflutningi.

Allur núverandi rekstur er til sölu ásamt vélum, vörubirgðum og viðskiptasamböndum. Í dag starfa tveir starfsmenn hjá fyrirtækinu.

NÁNARI UPPLÝSINGAR Í SÍMA 564 2488 OG skarpur@simnet.is

SKRIFSTOFURÝMI TIL LEIGU EITT VERÐ, ALLT INNIFALIÐ

ÁRMÚLI – HÖFÐATORG – AKUREYRI – HAFNARTORG – URÐARHVARF

Allt innifalið

Þú greiðir aðeins eitt verð fyrir allt sem tengist vinnusvæði þínu.

Stækkaðu við þig

Bættu við skrifborðum eftir því sem starfsmönnum fjölgar.

Fullbúnar skrifstofur

Nútímaleg húsgögn og háhraða internettenging fylgja.

5 27 27 87

RegusTM

REGUS.IS

Þyngri róður í aprílmánuði

Samdráttar gætti í ýmsum kimum ferðaþjónustunnar í apríl. Fall WOW air hafði veruleg áhrif á rútufyrirtækin að sögn framkvæmdastjóra Kynnisferða en tekjur þess drögust saman um 34 prósent. Framkvæmdastjóri Eldeyjar segir víða rætt um samstarf og samruna. Ferðaþjónustan sé orðin kaupendamarkaður eins og staðan er í dag.

Þorsteinn Friðrik Halldórsson
tfh@frettabladid.is

Ferðaþjónustan finnur fyrir áhrifunum af falli WOW air. Samdráttar gætti víða í apríl og framkvæmdastjóri Kynnisferða segir hann hafa numið tugum prósent. Stjórnendur í ferðaþjónustu eru opnari en áður fyrir því að hefja samstarf sín á milli eða sameina fyrirtæki til þess að lifa af í breyttu rekstrarumhverfi. Það er tími tækifæra fyrir Eldey sem hefur það markmið að búa til stærri og sterkari einingar í greininni. Ólíklegt er að veitingastaðir geti gripið til sömu úrræða enda sjá þeir takmarkaðan ávinning af samlegð.

Farþegum á Keflavíkurflugvelli fækkaði um rúmlega fjórðung í apríl miðað við sama mánuð í fyrra en um er að ræða fyrsta heila mánuðinn eftir fall íslenska flugfélagsins. Þar af fækkaði komu- og brottfararfarþegum um 10,4 prósent og skiptifarþegum um rúman helming. Björn Ragnarsson, framkvæmdastjóri Kynnisferða, segir í samtali við Markaðinn að rútustarfssemin hafi orðið fyrir miklu höggi í kjölfar gjaldþrots WOW air.

„Við erum að sjá töluverða fækkun farþega og minnkandi tekjur. Tekjusamdrátturinn í apríl var 34 prósent milli ára. Þetta hefur haft heilmikil áhrif,“ segir Björn. Spurður hvort þetta eigi við um allan rútugeirann segir Björn að hann telji svo vera. „Maður hefur heyrt í öðrum í greininni að apríl hafi verið þungur og að hann hafi í rauninni ekki verið svona slæmur í átta ár. Það þarf að fara aftur til 2011 til að finna jafn slakan aprílmánuð,“ segir Björn.

Kynnisferðir sögðu upp 60 manns í lok mars þegar ljóst var að íslenska flugfélagið legði niður starfsemi. Síðan þá hefur fyrirtækið verið að draga saman seglin, og hagræða eins og hægt er að sögn Björns.

„Bókunarstaðan fyrir sumarið var orðin ágæt en við höfum séð bókunarhraðann minnka á síðustu vikum þannig að fyrirséð er að sam-

dráttur verði töluverður í sumar,“ segir Björn. Hann segir óheppilegt að Boeing Max málið hafi komið upp á sama tíma og WOW air varð gjaldþrota enda hafi það aftrað Ícelandair frá því að fylla í skarðið. Á endanum muni þó flugframboð taka við sér.

„Ég held að þetta verði skammtímahögg fyrir ferðaþjónustuna og það verður sársaukafullt á meðan á því stendur. Fyrirtæki munu þurfa að fækka fólki og sum muni lenda í rekstrarerfiðleikum. Það munar um eitt stórt flugfélag,“ segir Björn og bætir við að Samtök ferðaþjónustunnar hafi átt fundi með ráðamönnum til að óska eftir aukinni þátttöku hins opinbera í markaðsstarfi íslenskrar ferðaþjónustu og sérstökum aðgerðum til að bæta fyrir brottfall WOW air.

„Núna, rúmlega sex vikum eftir fall WOW hafa stjórnvöld enn ekki brugðist við þrátt fyrir að fyrirséð er að gjaldyrstektur muni dragast saman um hátt í 100 milljarða króna á þessu ári,“ segir Björn.

Fjárfestingarfélagið Eldey, sem er í stýringu hjá Íslandssjóðum, dótturfélagi Íslandsbanka, sérhæfir sig í fjárfestingum í ferðaþjónustu. Eldey er virkur fjárfestir, á fulltrúa í stjórnum þeirra fyrirtækja sem félagið fjárfestir í og hefur því góða yfirsýn yfir stöðuna. Hrönn Greipsdóttir, framkvæmdastjóri Eldeyjar, segir að fyrirtæki í ferðaþjónustu leiti nú leiða til að auka sveigjanleika þannig að unnt verði að grípa til ráðstafana verði samdrátturinn dýpri en spár gera ráð fyrir.

„Það lítur út fyrir að apríl og maí komi verr út en á síðustu árum. Bókunarstaðan fyrir sumarið er sem fyrr góð og hjá þeim félögum sem tengjast Eldey erum við ekki farin að sjá stórar afbókanir eða verulega minnkun á milli ára sem virðist vera vísir um að sumarið muni halda sér,“ segir Hrönn.

„Við erum hins vegar að sjá fyrirtæki ráða færri starfsmenn í sumar en upphaflega stóð til. Ferðaþjónustan er vinnuafslök atvinnugrein og hagræðingaradgerðir taka mið af því,“ segir Hrönn og bætir við að mörg fyrirtæki skoði nú hvernig hægt sé að samnýta mannauð, bók-

Gjá í framboði flugsæta

Í nýrri skýrslu Íslandsbanka sem ber heitið Íslensk ferðaþjónusta kemur fram að framboð flugsæta um Keflavíkurflugvöll dragist saman um 28 prósent í ljósi gjaldþrots WOW air. Ícelandair auki þó framboð sitt um 14 prósent og önnur erlend flugfélög um fimm prósent.

Greinendum bankans reiknast til að meðalútgjöld ferðamanna sem komu til landsins með WOW air hafi verið níu prósentum lægri en meðalútgjöld ferðamanna hér á landi almennt. Einnig bendir tölfræðin til þess að hlutfallslega

færri þeirra hafi verið með tekjur yfir meðallagi og að þeir hafi dvalið hér á landi um fimm prósentum skemur en ferðamenn almennt.

Þá kemur einnig fram að hlutfallslega færri farþegar WOW air nýttu sér hótulgistingu og hlutfallslega fleiri þeirra nýttu sér aðra ódýrari valkosti sem fela í sér minni þjónustu á borð við Airbnb. Þessi tölfræði bendir til þess að farþegar WOW air hafi skilið eftir sig minni verðmæti hér á landi en farþegar annarra flugfélaga.

Fyrirtæki munu þurfa að fækka fólki og sum muni lenda í rekstrarerfiðleikum. Það munar um eitt stórt flugfélag.

Björn Ragnarsson, framkvæmdastjóri Kynnisferða

hald, sölu og markaðsstarf.

„Það er verið að skoða leiðir til að finna samstarfsfleti og það er í sjálfu sér hið besta mál vegna þess að ferðaþjónustan, sérstaklega afþreyingargeirinn, samanstendur af litlum fyrirtækjum og í besta falli meðalstórum fyrirtækjum sem hafa litla burði í sölu- og markaðssetningu. Það þarf burðug fyrirtæki til að standa undir þeim kröfum sem eru gerðar í markaðssetningu og sölu- starfi í dag.“

Hrönn segir að fjölgun flugleiða og fjölbreytileiki í framboði á flugi til Íslands á undanförunum árum hafi gert ferðaþjónustuna að heilsársgrein. WOW air hafi spilað stórt hlutverk og nú þegar flugfélagið er fallið, að viðbættum vandræðunum í kringum Beoing-vélar, séu líkur á því að þessi árangur sem náðist í að draga úr árstíðasveiflu gangi eitt-hvað til baka. „Erlendu flugfélögin sem fljúga hingað yfir sumarið munu draga úr framboðinu í haust og ferðaþjónustan mun koma til með að finna fyrir því. Ég held að í þessu árferði verði árstíðasveiflan meiri en áður og veikari grundvöllur fyrir heilsársstarfsemi mun koma verst niður á smærri fyrirtækjum og ég hef einnig áhyggjur af landsbyggðinni í þessu sambandi.“

Eldey stóð að sameiningu Íslenskra fjallaleiðisögumanna og

Arcanum ferðaþjónustu árið 2018 og skoðar nú frekari sameiningar eða samvinnu hjá þeim fyrirtækjum sem félagið hefur fjárfest í.

„Fyrir Eldey er þetta tími tækifæra. Það hefur verið markmið Eldeyjar að fjárfesta í félögum, þjappa þeim saman og búa til stærri og sterkari einingar, og nú er mjög góður jarðvegur til þess. Stjórnendur eru tilbúnir til þess að ræða sameiningar og sjá þörfina fyrir þær. Í góðærinu sáu menn ekki tilganginn í því að steypa tveimur félögum saman sem bæði gengu vel. Það var alveg eins gott að reka þau hvort í sínu lagi,“ segir Hrönn. Auk þess hafi verðhugmyndir og væntingar tekið breytingum í takt við gang mála í vetur.

„Það má segja að menn séu komnir niður á jörðina. Það eru mjög miklar þreifingar og við getum sagt að það sé kaupendamarkaður eins og staðan er í dag.“

Hefur Eldey þurft að breyta áætlunum sínum á síðustu mánuðum í ljósi stöðunnar í ferðaþjónustunni?

„Já, við höfum þurft að gera það og það hefur verið gert með því að rýna vel í vöruframboðið og taka ákvarðanir um að ferðir, sem eru ekki að skila tilætluðum árangri, fari ofan í skúffu. Síðan er verið að skoða hvernig við getum aukið sjálfvirkni í undirbúningi ferðanna. Það er lykilatriði að auka sjálfvirkni enda er launakostnaðurinn mjög háur í þessari grein og þá mikilvægt að ná jafnvægi í launahlutfallinu. Það gefur augaleið að þegar launahlutfallið er komið vel yfir 50 prósent, þá er arðsemin ekki mikil,“ segir Hrönn.

Háar þóknar eru byrði

Jón Þór Gunnarsson, forstjóri Arctic Adventures, segir að fyrstu mánuðir ársins hafi gengið betur en áætlað var.

„Við höfum fjárfest í sölukerfinu

34%

samdráttur var á tekjum Kynnisferða í apríl.

» Farþegum á Keflavíkurflugvelli fækkaði um rúmlega fjórðung í apríl miðað við sama mánuð í fyrra.

okkar fyrir mörg hundruð milljónir króna á síðustu fjórum árum og erum að sjá það skila árangri. Það er söluaukning á fyrstu mánuðum ársins. Hins vegar höfum við séð breytingar á vöruflokkum, einn er upp og annar niður, sem gefur til kynna að hegðunarmynstur ferðamanna sé að breytast. Sumar ódýrari vörur hafa orðið fyrir höggi en dýrari vörur ganga vel sem kemur okkur á óvart því að miðað við umræðuna hefðum við búist við að dýrari ferðir ættu erfitt uppdráttar,“ segir Jón Þór.

Spurður um bókunarstöðuna í sumar segir hann að hún sé betri en á sama tíma í fyrra. „Ég segi það hins vegar með ákveðinni varkárni vegna þess að það eru miklar breytingar í umhverfinu og það verður áhugavert að sjá hvað gerist í sumar.“

Þrátt fyrir samdrátt í greininni í kjölfar gjaldþrots WOW air segist Jón Þór bjartsýnn á horfurnar til lengri tíma lítið. Ekki megi gleyma því að fargjöld séu ekki eina ástæðan fyrir komu ferðamanna til landsins.

„Við megum ekki gleyma því að þetta snýst ekki bara um verð á flugsæti, þetta snýst líka um eftirspurn eftir að koma og sjá náttúruna og upplifa Ísland. Ég veit ekki hvað gerist næstu mánuðina en til lengri tíma er ég sannfærður um að ferðaþjónustan mun styrkjast. Við þurfum að komast í gegnum þessa dýfu eftir WOW air en ferðaþjónustan mun vaxa til lengri tíma.“

Jón Þór segir að háar þóknarir sem stórar bókunarsíður heimta séu ekki til þess fallnar að létta róðurinn.

„Helstu keppinautar okkar eru stórar bókunarsíður. Það er samkeppni um að ná sölunni til sín. Þessi mikla fjárfesting í sölukerfinu sem við réðumst í er, eðli málsins samkvæmt, ekki á færi smærri fyrirtækja, ekki nema þau sameinist um sölukerfi. Við höfum kannski verið eina fyrirtækið sem hefur náð að

Það eru mjög miklar þreifingar og við getum sagt að það sé kaupendamarkaður eins og staðan er í dag.

Hrönn Greipsdóttir, framkvæmdastjóri Eldeyjar

standa uppi í hárinu á bókunarsíðunum, og teljum við það vera helstu ástæðuna fyrir góðri bókunarstöðu.“

Hrönn hjá Eldey tekur í sama streng. „Við höfum reynt að ná sem mestri sölu beint til okkar vegna þess að þóknarir til milliliða hafa verið yfiringilegar. Við erum með dæmi um það að einstaka milliliðir hafa í krafti m.a. stærðar sinnar verið að taka 30-35 prósent af sölnunni sem þóknun. Þetta er eitthvað sem við stefnum að því að lágmarka í öllum okkar félögum. Það má þó ekki skilja það þannig að milliliðir séu óþarfir því þeir eru vissulega ein leið í sölu- og markaðsstarfi en þóknarir þurfa að ná jafnvægi og vera stilltar í hóf þannig að báðir aðilar geti lifað af.“

Ísland áfram ódýrast frá Bandaríkjunum

Bandaríkjamenn greiða að jafnaði minna fyrir flug til Íslands en annarra áfangastaða í Evrópu þrátt fyrir að WOW air sé hætt starfsemi.

Þetta eru niðurstöður könnunar sem leitarvélina Kayak framkvæmdi fyrir vefsíðuna Thrillist. Niðurstöðurnar voru birtar í byrjun maí, rúmum mánuði eftir

fall WOW air. Skoðað var hvaða evrópski áfangastaður væri ódýrastur frá 64 flugvöllum í Bandaríkjunum og var Ísland ódýrasti kosturinn í 36 tilfellum.

Icelandair og þrjú stærstu flugfélög Bandaríkjanna fljúga til Keflavíkurflugvallar í sumar en aðeins er flogið beint frá 15 flugvöllum í Bandaríkjunum.

WOW air flutti hlutfallslega fleiri ferðamenn frá Norður-Ameríku og Mið- og Suður-Evrópu hingað til lands en önnur flugfélög og er því talið að gjaldþrot félagsins hafi, að öðru óbreyttu, mestu áhrifin á fjölda ferðamanna hingað til lands frá þessum markaðssvæðum.

Lítið að hafa upp úr samlegð

Veitingarekstur hefur verið erfiður frá sumrinu 2017. Kostnaður hefur farið vaxandi en offramboð á veitingastöðum hefur leitt til harðrar samkeppni. Hrefna Sætran, eigandi Fiskmarkaðarins og Grillmarkaðarins, segir að gestum hafi fækkað á milli ára í maí og apríl.

„Í fyrra var líka lögð eftir páska en í ár hefur lægðin verið aðeins dýpri. Við erum samt að búast við ágætu sumri. Sumrin hafa verið góð í gegnum tíðina þó að veturinn hafi verið harður,“ segir hún.

Aðspurð segir Hrefna að samdráttur í ferðaþjónustunni muni reynast yngri veitingastöðum erfiður. „Ég held að við munum sjá lokanir á veit-

ingastöðum á næstu mánuðum. Eldri og rötgrónari staðir standa betur og hafa meiri stöðugleika en það verður erfið fyrir yngri staði að fóta sig í þessu umhverfi.“

Jakob Einar Jakobsson, framkvæmdastjóri Jómfrúarinnar og stjórnarmaður í Samtökum ferðaþjónustunnar, segist einnig hafa fundið fyrir fækkun í apríl en hún hafi verið væg. Flestir viðskiptavinir Jómfrúarinnar eru Íslendingar en hlutfall erlendra ferðamanna er mest 30 prósent yfir sumarið.

„Ég hugsa að gjaldþrotum muni fjölga. Ef maður horfir bara á veitingastaði í miðborginni þá er offramboð og menn eru mikið að keppa á verðum. Það er erfiðara

ad verðleggja þjónustu og gæði í umhverfinu í dag,“ segir Jakob.

„Það er alltaf verið að tala um þroskaskið ferðaþjónustunnar, að hún sé á ákveðnum stað og að framundan sé samþjöppun í greininni. Ég held að samlegðaráhrif séu sýnd veði en ekki gefin í veitingarekstri og það á sérstaklega við um miðbæinn. Þú nærð ekki fram neinni samlegð ef birgjar þurfa að afhenda vörur á mörgum stöðum. Allir veitingastaðir þurfa sinn yfirkokk, yfirþjón og mannaðar vaktir og þar fram eftir götunum, þó svo menn reyni að spila með árstíðabundnum sveiflum eins og kostur er. Auk þess er veitingarekstur í eðli sínu mannaflafrek grein eins og ferðaþjónustan í heild raunar.

Það er helst í yfirbyggingu, það er fjármálastjórn og bókhaldi, sem hægt er að finna samlegðaráhrif,“ segir Jakob.

Kristófer Oliverson, framkvæmdastjóri og eigandi Center-Hotels, segir óvissuna enn mikla. „Við erum að finna fyrir þessu núna í apríl og maí, og ég held að ódýrari gisting hafi orðið fyrir meira höggi. Það heyrir maður úr bransanum. Svo er spurning hvernig sumarið verður. Bókunarstaðan er ágæt en það er ekki útséð um það enn,“ segir Kristófer.

Þá segir Björn hjá Kynnisferðum að rekstur bílaleigunnar Enterprise, sem er innan samstæðunnar, hafi verið í takt við áætlanir. „Bókunarstaðan fyrir sumarið er góð og hefur haldið áfram að vaxa. Það hefur verið minni fækkun en við áætluðum í hópi þeirra ferðamanna sem vilja keyra sjálfir. Ég kann ekki skýringu á því í fljótu bragði,“ segir Björn.

„Reksturinn hjá bílaleigum var þungur 2017 og 2018 og þær hafa verið að fækka í flotanum, þannig að það hlýtur að hafa eitthvað með það að gera. Við erum að fækka bílum um 20 prósent frá því í fyrra og ég veit að stóru bílaleigurnar hafa einnig verið að fækka bílum.“

Alltaf til taks

Algjörlega hnökralaust

Vodafone hentar mínum rekstri best. Þau hafa þjónustað okkur með allt sem þarf, algjörlega hnökralaust.

Nánar á vodafone.is/fyrirtaeki

Framtíðin er spennandi.
Ertu til?

vodafone fyrirtæki

Með gullfiska í tjörn og kórala í búri

Svipmynd

Stefán Rúnar Dagsson

Nám:

Fjölbrotaskólinn í Garðabæ
1996–1998 Iðnrekstrarfræði í
Tækniskóla Íslands (BS-nám – 2 ár.
Kláraði ekki alla áfanga, skilaði þó
lokaritgerð).

Störf:

1987–1991 IKEA, unglingavinnan í
Kópavogi, Hagkaup
1992–1996 IKEA ýmis störf í
verslun
1997–1998 Johan Rönning
lagerstarf
1998–2005 IKEA innkaupadeild
2005–2008 Sölustjóri/vörustjóri
smávörudeildar IKEA
2008–2016 Verslunarstjóri IKEA
2016–2019 Verslunarstjóri og að-
stoðarfrankvæmdastjóri IKEA
2019– Framkvæmdastjóri IKEA

Fjölskylduhagir:

Kópavogsbúi í húð og há, bý upp
við Elliðavatn. Eiginkona mín, Rut
Gunnarsdóttir, er launafulltrúi hjá
Origo. Við eigum tvö börn, tvíbur-
ana Sunnevu og Óðin, sem eru 12
ára. Við eigum tvo hunda, Húgó og
Emmu, og höfum í gegnum tíðina
yfirléitt átt nokkur gæludýr.

Stefán Rúnar Dagsson tók
nýlega við stöðu fram-
kvæmdastjóra IKEA en
hann hefur starfað hjá
fyrirtækinu í 27 ár.
*Hvernig er morgun-
rútin þín?*

Ég vakna, fer í sturtu og fæ mér
bulletproof kaffi. Kem börnunum
í Vatnsendaskóla og er mættur í
vinnuna um klukkan átta. Í upphafi
hvers vinnudags geri ég skýrslu yfir
rekstrartölur gærdagsins, sem allir
lykilstjórnendur IKEA fá senda.

Hver eru þín helstu áhugamál?

Ég hef mjög gaman af því að fara í
göngutúra með hundana, hvort sem
það er í hverfinu eða meðfram Ell-
iðavatni. Um helgar förum við oft
upp í Hádegismóa eða Búrfellsgjá
og leyfum hundunum að spretta úr
spori. Ég hef ástríðu fyrir fiskum; er
með sjávarbúr í bílskúrnum heima
með kóralfiskum og kórólum. Svo
er ég líka með 8.000 litra tjörn úti í
garði með koi-gullfiskum. Hér áður
fyrr stundaði ég mikið golf, sem
hefur setið á hakanum undanfari-
n ár, en hef stefnt á það lengi að taka
það upp aftur. Á tímabili hjólaði ég
mikið og tók þátt í WOW cyclothon
fyrst sem hjólari í 10 manna liði og
svo sem aðstoðarmaður í fjögurra
manna liði. Í síðara skiptið datt ég
því miður út sem hjólari daginn
fyrir keppni sökum veikinda í baki.
Bæði skiptin var ég með hjólaliði frá
IKEA, sem mér fannst mjög gaman
að koma á koppinn.

*Hvaða bók ert þú að lesa eða last
síðast?*

Stefán Rúnar Dagsson framkvæmdastjóri segir að IKEA bindi verð í ár í senn og því sé mikilvægt að vera framsýnn og vanda hlutina. FRÉTTAHLAÐIÐ/STEFÁN

**Hvað varðar utan-
aðkomandi að-
stæður þá hefur vissulega
hægst á vexti eins og hjá
flestum á smásölumarkaði
og það þarf að gera ráð fyrir
því. Sveiflur í efnahags-
málum eru áskorun fyrir öll
fyrirtæki.**

Á náttborðinu núna eru tvær
bækur. Ég hef verið að glugga í þær
undanfarið. Önnur er Handbók
athafnamannsins eftir Pál Kr. Pál-
son sem góður vinur minn gaf mér
í jólagjöf um seinustu jól og hin er
Máttur athyglinnar eftir Guðna
Gunnarsson. Ég les bækurnar hans
Guðna reglulega, mér finnst þær
mjög áhugaverðar og skemmtileg
hvernig hann setur viðfangsefnið
fram.

*Hvers konar stjórnunarhætti hef-
urðu tileinkað þér og hvers vegna?*

Ég hef tileinkað mér að vera
stjórnandi og leiðbeinandi frekar
en að vera yfirmaður og ég vil

taka ákvarðanir með starfsfólki
en ekki fyrir starfsfólk. Ég trúi því
að árangur náist með því að vinna
hlutina saman og gera hlutina sem
ein heild í stað þess að einhver einn
taki ákvarðanir.

*Hvernig var fyrsta vikan í fram-
kvæmdastjórastólnum?*

Fyrsti dagur byrjaði með starfs-
mannafundi með öllu starfsfólki
þar sem ég fór yfir stöðuna og
hvernig ég sæi þetta fyrir mér á
komandi tímum. Í framhaldi af því
hélt ég fund með lykilstjórnendum
IKEA og við förum yfir hlutina og
framhaldið næstu daga. Ég átti
löngu bókaðan fund í Svíþjóð og
eyddi því næstu dögum þar á fundi
með átta stærstu mörkuðum IKEA
og svokölluðum ROIG-mörkuðum
þar sem IKEA-verslanir eru í einka-
eigu og reknar á sérleyfi. Fyrsta
vikan í starfi sem framkvæmda-
stjóri IKEA var því ekki nema tveir
dagar hér á landi.

*Hverjar eru helstu áskoranirnar
sem IKEA stendur frammi fyrir á
næstu misserum?*

Daglegar áskoranir eru fjölbreytt-

ar, eins og að halda uppi góðu þjón-
ustustigi, eiga alltaf réttar vörur og
halda versluninni í því góða ástandi
sem við höfum gert hingað til. Það
er líka hluti af daglegum verkefnum
að bjóða upp á góðan mat á besta
mögulega verðinu og að sjá til þess
að heimsókn viðskiptavina okkar
sé eins og best verður á kosíð.

Þessa dagana erum við að vinna í
verðlagningu og vörulista komandi
árs. IKEA bindur verð í ár í senn og
því er mikilvægt að vera framsýnn
og vanda hlutina. Að vörulista
koma margir aðilar hér innanhúss
og mikilvægt að allir stígi skrefin
saman. Við þurfum líka að gæta
þess að vera í stöðugri endurnýj-
un. Við viljum að viðskiptavinir
okkar sjái í hverri heimsókn eitthvað
nýtt og spennandi og þar sem
hver Íslendingur heimsækir okkur
nokkrum sinnum á ári að meðal-
tali, er það mikið og stórt verkefni.
Við fáum sífellt nýjungar að utan
í vörurvalið og svo er það okkar
að halda uppi gæðum og upplifun,
hvort sem það er í versluninni sjálfri
eða á veitingasviði.

Hvað varðar utanaðkomandi
aðstæður þá hefur vissulega hægst
á vexti, eins og hjá flestum fyrir-
tækjum á smásölumarkaði, og það
þarf að gera ráð fyrir því. Sveiflur í
efnahagsmálum eru áskorun fyrir
öll fyrirtæki og við erum þar engin
undantekning. Það er æskilegt að
sveiflurnar séu ekki of miklar en þær
eru ófrávikjanlegur hluti af svona
rekstri og við erum undir þær búin.

*Eru breytingar eða ný tækifæri
fram undan á þessum markaði?*

Já, tækifærin eru víða og það eru
áhugaverðar nýjungar á leiðinni til
okkar. Með haustinu kynnum við
nýja línu af snjallhátölurum sem
eru unnir í samstarfi við Sonos,
sem er sennilega virtasta merkið
á þeim markaði. Við kynnum
líka nýjungar í snjallvörum fyrir
heimilið, til dæmis ljósastýringar,
rafdrifnar gardínur og fleira. Eins
og alltaf gerir IKEA það á þeim for-
sendum að það sé fyrir sem flesta
og sé einfalt og auðvelt í uppset-
ningu og notkun. Framtíðin er björt
og endalausir möguleikar fram
undan.

Eiga lífeyrisþegar að fela peninga?

Björn Berg
Gunnarsson
fræðslustjóri
Íslandsbanka

Kona nokkur var á ruslahaug-
unum árið 2013. Þar fann
hún skemmtara sem hún
hugsaði að væri nú kjörin gjöf fyrir
Heklu vinkonu sína. Tveimur árum
síðar ákvað Hekla af einhverjum
ástæðum að taka skemmtarann í
sundur og hvað kom þá í ljós inni í
græjunni annað en seðlar frá árinu
1983! Um var að ræða 300 krónur

sem ætlaðar voru Ólafi nokkrum á
fermingardaginn.

Ólafur hefur væntanlega ekki
viljað leggja peningana fyrir í
banka og ekki ætlaði hann að láta
einhverja fingralanga finna þá
svo hann tróð þeim eðlilega inn í
skemmtarann sinn.

Á verðlagi dagsins í dag jafngildir
fermingargjöfin 2.240 krónum.
Seðlarnir hafa heldur betur rýrnað
að raunvirði fyrir utan að það gæti
reynst erfitt fyrir Heklu að greiða
með 10 krónu seðlum úti í búð.

Þetta gerir krónan okkar, hún
missir verðgildi sitt yfir tíma.
Stundum hratt, stundum hægar en
við getum verið nokkuð viss um að
slæmt sé að geyma krónur í seðla-
formi. Þrátt fyrir þetta virðist nokk-

**Þetta gerir krónan
okkar, hún missir
verðgildi sitt yfir tíma.
Stundum hratt, stundum
hægar en við getum verið
nokkuð viss um að slæmt sé
að geyma krónur í seðla-
formi.**

uð algengt að fólk á lífeyrisaldri
kjósi að geyma sparifé sitt í seðlum.
Einhverjir vantreysta bönkum,
aðrir krónunni og sumir sjá ekki
ávinning í ávöxtun fjármuna sam-
hliða dvöl á hjúkunarheimili. En
fleiri, reikna ég þó með, telja sig
með þessu koma betur út gagnvart
lífeyrisgreiðslum Tryggingastofn-
unar (TR) og skattinum. Betra sé að
fá enga ávöxtun eða vexti af sparifé
þar sem TR skerði hvort eð er vegna
þeirra og skatturinn hirði sitt.

Þetta er bagaleg og kostnaðarsöm
mýta. Fritekjumark fjármagns-
tekna hjá skattinum (150.000
krónur á einstakling á ári, 300.000
krónur hjá hjónum) hefur þau áhrif
að margir borga lítinn sem engan
skatt af vöxtum.

TR skerðir vissulega greiðslur
vegna vaxta en þar munar einungis
um 27 aurum á móti hverri krónu að
teknu tilliti til skatta, sem er viðs-
fjarri þeirri krónu á móti krónu
skerðingu sem oft er ranglega sögð
gilda varðandi ellilífeyri stofnunar-
innar. Hjón sem ávaxta 10 milljónir
á 3% vöxtum fá 300.000 krónur í
vexti það árið. Þau borga engan
fjármagnstekjuskatt vegna fritekju-
marksins en greiðslur TR lækka um
81.900 eftir skatt. Eftir standa rif-
lega 218 þúsund krónur. Sitt getur
hverjum sýnst um hvort það sé
myndarleg lokaávöxtun eða ekki,
en fáir ættu þó að efast um að það sé
betra en ekkert og skárri kostur en
að spariféð í skemmtarannum brenni
upp jafnt og þétt í verðbólgunni.

Miklu meira en bara ódýrt

VI Air 12V loftdælur í miklu úrvali

Álskóflur

frá 1.999

frá 4.995

Hjólafesting á bíl

8.995

Loftdæla OMEGA 12V 30L

Sonax hreinsivörur á frábæru verði

Háprýstidæla 1200W 100Bör

9.999

Hjólattjakkur 2T m/tösku

3.795

4.895

Viðgerðarbretti

Öflugar háprýstidælur 165Bör 2100W

22.999

Háprýstidæla 1400W 105Bör

14.999

6T Búkkar 605mm Par

9.999

frá 1.495

Startkaplar

4.995

Hleðslutæki 12V 6A

Fjöltengi í miklu úrvali, 1.5M/3M/5M 3/4/5/6/8 tengla

Frábært úrval af dragböndum/ströppum

Lunchbox útvarp ryk/regn/frostþolið

24.995

Ruslapokar 10,20,50stk

frá 395

Hjólbörur 100kg

3.995

Laufahrifur

frá 999

frá 395

Ruslatínur

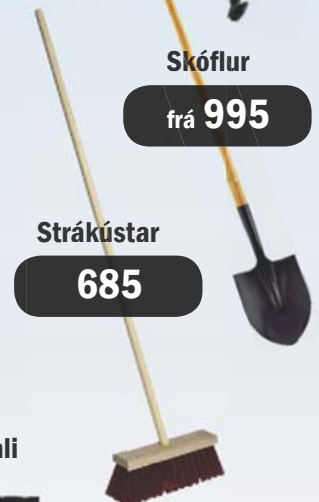

frá 995

Skóflur

Strákústar

685

Myndlistavörur í miklu úrvali

34.995

Verkfæraskápur á hjólum

59.995

Verkfæraskápur á hjólum m/verkfærum

Mikið úrval af verkfæratöskum

frá 795

7.995

1/2 Toppasett

3.995

1/4 Toppasett

14.995

1/2+1/4 Toppasett Kraftmann 94stk

5.995

Verkfærasett 108 stk

Steðjar í miklu úrvali

Vice Multi angle

6.985

4.985

Skrall-lyklar 8-17

13.995

Flísa sög 80mm

Scanslib Hverfisteinn

frá 19.995

5.999

Fjölsög Höfftech

Rafmagnsvirtaliur í miklu úrvali

9.999

Silverline LI-ion 18V hleðsluborvél 13mm

14.999

Hjólsög GMC 1200W

19.995

Súluborvél 350W (m/skrúfstykki)

16.995

Metabo KS216 bútsög

14.999

SDS Lofthöggvél GMC SDS vélar frá 9.999,-

Verkfæralagerinn

Smáratorgi 1, 201 Kópavogi, sími 588 6090, vl@simnet.is
Mán.-fim. kl. 9-18, fös. kl. 9-18:30, lau. kl. 10-18, sun. kl. 12-17

Skotsilfur

Tekur við Nathan & Olsen

Ari Fengur, einn eigenda Nathan & Olsen, er hættur sem framkvæmdastjóri heildverslunarinnar og tekur Lisa Björk Óskarsdóttir, áður framkvæmdastjóri Provision og rekstrarstjóri hjá ÍSAM, við starfinu í hans stað. Ari verður áfram forstjóri móðurfélagsins 1912. Móðurfélagið er ein stærsta heildverslun landsins en það velti um sjö milljörðum árið 2017.

Stýrir Alvotech

Mark Levick, sem hefur starfað í lyfjageiranum í tvo áratugi, síðast sem yfirmaður þróunar hjá lyfjarisanum Sandoz, hefur verið ráðinn forstjóri líftækniyrirtækisins Alvotech. Hann tekur við starfinu í ágúst af Rasmus Rojkaer sem hefur gegnt forstjórarstarfinu síðustu tvö ár. Alvotech, sem er að stærstum hluta í eigu fjárfestingasjóðs undir forystu Róberts Wessman, hóf nýverið klínískar rannsóknir á sínu fyrsta lyfi.

Davíð hélt boð fyrir King

Heimsókn **Mervyn Kings**, fyrrverandi bankastjóra Englandsbanka, til Íslands í liðinni viku vakti athygli en í erindi sem hann flutti hrósaði hann stjórnvöldum fyrir aðgerðir sínar eftir fall bankanna. King var heiðursgestur í boði sem Már Guðmundsson seðlabankastjóri hélt á miðvikudag í gestahúsnæði Seðlabankans við Ægisíðu en aðrir gestir voru meðal annars tengdir bankanum og peningastefnufundirni ásamt Ásgeiri Jónssyni, einum umsækjenda um embætti seðlabankastjóra. Það sama gerði einnig Davíð Oddsson, fyrrverandi seðlabankastjóri, sem hélt boð King til heiðurs á laugardagskvöld en þeir áttu sem kunnugt er í talsverðum samskiptum, meðal annars vegna Icesave-reikninganna alræmdu, í aðdraganda fjármálakreppunnar.

Slæm byrjun hjá Uber

Hlutabréfi leigubílaþjónustunnar Uber lækkuðu um tæplega átta prósent í verði á fyrsta degi viðskipta með bréfin í kauphöllinni í New York síðasta föstudag. Hlutafjárútbóðið, sem var það stærsta í Bandaríkjunum síðan Alibaba var fleytt á markað árið 2014, olli miklum vonbrigðum en forstjórinn Dara Khosrowshahi kenndi óróleika vegna viðskiptadeilna Bandaríkjanna og Kína um gengislækkunina. NORDICPHOTOS/GETTY

Tækifæri til að rétta kúrsinn

Jóhannes P. Skúlason
frambjóðandi til stjórnlagabings

Árlega skal fjármálaáætlun til næstu fimm ára samþykkt á Alþingi. Áætlunin er mikilvægt stefnumótandi plagg í fjármálum ríkisins og færa má rök fyrir því að sú stefna sem þar birtist liggir til grundvallar öðrum stefnumarkandi ákvörðunum ríkisstjórnar sem leggur hana fram.

Síðustu mánuði hafa orðið vendingar í efnahagsmálum þjóðarinnar og þar skipta mestu gjaldprot flugfélagsins WOW Air, loðnubrestur, kjarasamningagerð með aðkomu ríkisstjórnarinnar ásamt meiri óvissu og verri horfum í efnahagsmálum og stjórnáttum erlendis. Forsendur fjármálaáætlunar eins og þær voru þegar hún kom fram eru því brostnar.

Í þessu samhengi byggir fjármálaáætlun á greiningu og stöðu um þróun efnahagsmála samkvæmt þjóðhagsspá Hagstofu Íslands frá

því í febrúar 2019 en þar er gert ráð fyrir 1,7% hagvexti í ár. Þegar tekið er mið af forsendum um líklega fjölgun flugferða til landsins í stað ferða WOW air gerir spá Samtaka ferðaþjónustunnar ráð fyrir um 14% fækkun ferðamanna á þessu ári miðað við árið 2018. Það þýðir að útflutningstekjur frá ferðaþjónustu munu dragast saman um rúma 100 milljarða króna á árinu. Til að setja hlutina í samhengi er það á viðfimmfaldan loðnubrest.

Hagstofa Íslands gaf nýverið út nýja þjóðhagsspá þar sem fram kemur að áður áætlaður hagvöxtur á árinu 2019 þurrkast út og þess í stað er búist við 0,2% samdrætti, aðallega vegna 2,5% minnkunar á útflutningi. Þessi viðsnúningur sýnir svart á hvítu hvað aföll ferðaþjónustu hafa mikil áhrif á þjóðarþúskapinn.

Í slíku árferði er nauðsynlegt að ríkisvaldið sýni röggssamt viðbragð og taki stefnumótandi ákvarðanir sem byggja undir útflutningsatvinnugreinar sem aukið geta verðmætasköpun hratt ef vel er að staðið. Í slíku árferði er óskynsamlegt að draga úr útgjöldum til málefna viðskiptaþjónustu og veikja þannig stöðkerfi greinarinnar þegar nauðsynlegt er að styrkja það.

Útgjöld til málefna viðskiptaþjónustu eru nú áætluð 0,3% af heildarútgjöldum í fjármálaáætlun atvinnugreina en eiga svo að lækka í 0,2% af heildarútgjöldum í lok gildistíma áætlunarinnar (alls lækkun um 523 milljónir króna). Þessi staðreynd lýsir ekki neins konar áherslu á uppbyggingu ferðaþjónustu eða viðbragði við breyttri stöðu í stefnumótandi áætlun ríkisfjármálanna. Hún lýsir ekki framsýnni stefnumótun um grundvallaratvinnugrein sem snúið getur erfiðri stöðu í unnið tafl, heldur aðeins áreynslulausu status quo.

SAF hafa bent á það á ýmsum vettvangi undanfarin ár að brýn nauðsyn sé til þess að framlög til stöðkerfis ferðaþjónustunnar hækki umtalsvert. Í fyrsta lagi hefur vöxtur greinarinnar undanfarin ár kallað á stórukin framlög til gagnaöflunar og rannsóknar til að undirbyggja stefnumótandi ákvarðanir um ferðaþjónustu til framtíðar. Það mun auka verðmætasköpun í greininni sem byggir undir bætt lífskjör í landinu. Í öðru lagi er eðlilegt að ríkisvaldið aðlagi fjárframlög til stöðkerfis greinarinnar að gjörbreyttu hlutfallslegu mikilvægi hennar í efnahagslífinu, enda ljóst

að slíkt er skynsamleg endurfjárfesting í atvinnugrein sem árið 2017 nam 8,6% af VLF, stóð undir 39% af gjaldkerfistekjum landsins árið 2018 og hefur skapað stóran hluta nýrra starfa um allt land síðustu ár. Í þriðja lagi kallar staða greinarinnar og rekstrarumhverfi fyrirtækja í kjölfar efnahagssviptinga síðustu mánaða á að aukinn kraftur sé lagður í markvissa markaðssetningu Íslands sem ferðaþjónustulands á gildistíma áætlunarinnar í samræmi við stefnumótun sem nú stendur yfir í ráðuneyti ferðamála.

Sóknarfæri í ferðaþjónustunni felast helst í nýsköpun, vöruþróun, auknum gæðum og bættum innviðum. Stjórnvöld hafa nú tækifæri til að ýta sérstaklega undir þessa þætti í stefnumarkandi áætlanagerð til framtíðar og auka þannig endurfjárfestingu ríkisins í stöðkerfi mikilvægustu útflutningsgreinar þjóðarinnar, sem reynslan sýnir að skilar ávinningi fyrir alla með aukinni verðmætasköpun, auknum tekjum undir og sveitarfélaga og bættum lífskjörum í landinu.

Þessa er sérstök þörf eins og staðan er núna – þar fara hagsmunir atvinnugreinarinnar og þjóðarhagsmunir saman.

Einkafjárfestar gera sig gildandi

SKOÐUN

Kristinn Ingi Jónsson

Eftir fádæma ládeyðu á hlutabréfamarkaðinum síðustu ár – sem birtist meðal annars í minnkandi veltu, lækkandi hlutabréfaverði og almennu áhugaleysi fjárfesta – er markaðurinn aftur kominn á skrið svo eftir er tekið. Úrvalsvísitala Kauphallarinnar

hefur rokið upp um meira en þrjátíu prósent það sem af er ári og hefur aldrei verið hærri, veltan hefur aukist og það sem meira er um vert er að einkafjárfestar eru loks farnir að láta til sín taka í skráðum félögum.

Nokkrar stærstu fréttir síðustu mánaða eru af stórfjárfestingum einkafjárfesta í Kauphallarfélögum og má í því sambandi meðal annars nefna fjárfestingar Stöða í Arion banka og Símanum, 365 miðla í Skeljungu og PAR Capital Management í Icelandair Group. Skemmst er svo að minnast kaupa Útgerðarfélag Reykjavíkur á riflega þrið-

ungshlut í HB Granda og Samherja á fjórðungshlut í Eimskip í fyrra en þær fjárfestingar eru líkast til þær stærstu af hálfu einkafjárfesta í skráðum félögum frá því að hlutabréfamarkaðurinn var endurreistur í kjölfar hrunsins haustið 2008.

Skjött skipast veður í lofti. Í mörg ár hefur verið kallað eftir því að aðrir fjárfestar en lífeyrissjódir, sem hafa verið alltumlykjandi á hlutabréfamarkaðinum, geri sig þar meira gildandi. Í flestum félögum hefur skort forystu í hluthafahópnum – virka eigendur með skýra sýn á framtíðina. Eigendur sem veita stjórnendum aðhald og eiga sjálfir

undir því að vel takist til í rekstri félaga sinna. Þessi skortur á einkafjárfestum hefur meðal annars sýnt sig í samsetningu stjórnar skráðra félaga þar sem aðeins lágt hlutfall – innan við fjórðungur – stjórnarmanna á yfir eins prósent hlut í því félagi sem þeir sitja í stjórn hjá.

Því verður ekki neitað að lífeyrissjóðirnir léku lykilhlutverk við endurreisn hlutabréfamarkaðarinnar og gegna þar enn mikilvægu hlutverki sem eigendur að um fjórutíu prósentum af öllum skráðum hlutabréfum í Kauphöllinni. Hins vegar fer það vart á milli mála að sjóðirnir eru ekki vel til þess fallnir

að leiða rekstur þeirra félaga sem þeir fjárfesta í, sérstaklega ekki við núverandi aðstæður, þegar kólnun í hagkerfinu kallar á erfiðar en nauðsynlegar breytingar til endurskipulagningar og hagræðingar hjá fyrirtækjum landsins.

Öflugur hlutabréfamarkaður byggist á því að jafnvægi sé á milli einkafjárfesta og stofnanafjárfesta þannig að hvorugur hópurinn gnæfi yfir hinn. Lengi hefur skort á að hinir fyrrnefndu láti að sér kveða og því gefa fregnir síðustu vikna og mánaða góð fyrirheit. Vonandi verður framhald þar á. Ekki veitir af.

Þróunareign á Kársnesi

Reitir fasteignafélag auglýsa til sölu fasteignir og byggingarrétt á Hafnarbraut 17–19 í Kópavogi

Byggingarréttur fyrir allt að 47 íbúða fjölbýlishús á 5 hæðum auk bílakjallara. Fyrir liggur samþykkt deiliskipulag þar sem gert er ráð fyrir allt að 6.700 m² byggingu.

Á lóðunum stendur tæplega 2.000 m² iðnaðarhúsnæði í góðu ástandi.

Óskað er eftir tilboðum í eigninar fyrir 30. maí 2019.

Áhugasamir geta óskað eftir nánari upplýsingum með því að senda fyrirspurn á sala@reitir.is.

Stjórnar- maðurinn

Einkaframtakið

Ársfundur Berkshire Hathaway fór fram á dögunum, en þar hefur Warren Buffett haldið um taumana í áratugi. Viðburðurinn á að mörgu leyti meira sameiginlegt með rokk-tónleikum en hefðbundnum aðalfundum, og er þar Buffett sjálfur aðalúmerið. Karlinn situr í pontu, með Cherry Coke í dós, og tekur við spurningum úr sal. Hlustað er eftir hverju orði og þau greind í tætlur af viðstöddum fjölmiðlamönnum.

Á fundinum í síðustu viku þótti einna merkilegast þegar Buffett var spurður að því hvað honum myndist um óháða stjórnarmenn, það er að segja stjórnarmenn í félögum sem sjálfir eiga ekkert undir annað en launatékkann í félaginu. Sem fyrr var karlinn snöggur til svars. Hann taldi slíkt fólk til mikillar óþurftar og að það væri beinlínis hættulegt ef aðalhvati stjórnarmanns væru stjórnarlaunin sjálf. Með því yrði til hópur af „þægum“ stjórnarmönnum sem spyrðu ekki erfiðra spurninga og reyndu að ganga í augun á stjórnendum félaga með framgöngu sinni, enda væri það vísasta leiðin til að halda sætinu.

Athyglisvert er að velta þessu fyrir sér í íslensku samhengi. Hér eru langflest skráð félög að langstærstum hluta í eigu stofnanafjáfesta á borð við lífeyris- og fjárfestingasjóði. Fyrir hönd þessara aðila situr svo fólk í stjórnun sem sjaldan á persónulegra hagsmuna að gæta. Á tímum tilnefningarnefnda virðist það svo regla frekar en undantekning að sjálfkjörið sé í stjórnir á aðalfundum sem fram fara einu sinni á ári. Nú skal ekki gert litið úr óháðum stjórnarmönnum. Það getur vissulega verið gott að hafa margs konar þekkingu við borðið, t.d. sérfræðiþekkingu í lögfræði, endurskoðun, fasteignum og svo mætti áfram telja. Æskilegt er hins vegar að einkafjáfestum sé hleypt að borðinu. Þeir fjárfesta á eigin verðleika og finna fyrir hverri krónu sem fer til spillis í rekstri félags. Fólk þekkir það af heimilisbókhaldinu að enginn hugsar betur um peninga þína og eignir en þú sjálfur.

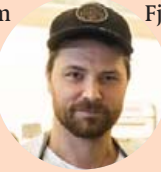
Auðvitað eigum við að leita að hinu gullna jafnvægi í þessum efnum. Í kerfi eins og okkar þar sem einkafjáfestar eru fáir þarf því að greiða götu þeirra að stjórnarborðinu þar sem þeir eru þó fyrir hendi. Um það ættu allir að geta verið sammála, enda tilgangurinn með fjárfestingum að ávaxta sitt pund. Þar fara hagsmunir einkafjáfesta og stofnanafjáfesta saman. Þeir síðarnefndu ættu því að gleðjast yfir áhuga þeirra fyrrnefndu.

Velta Brauðs & Co jókst um sjötíu prósent

Sala í súrdeigsbakaríum Brauðs & Co nam ríflega 699 milljónum króna á síðasta ári og jókst um tæp 72 prósent frá fyrra ári þegar hún var um 408 milljónir króna. Brauð & Co hagnaðist um 6,9 milljónir króna í fyrra og dróst hagnaðurinn saman um 17,7 milljónir króna á milli ára, samkvæmt nýlegum ársreikningi félagsins.

Rekstrargjöld félagsins Brauðs og co ehf., sem rekur fimm bakarí á höfuðborgarsvæðinu, voru um 692 milljónir króna í fyrra borið saman við 379 milljónir króna árið áður.

Ágúst Fannar Einþórsson, stofnandi Brauðs & Co.

Fjöldi ársverka á síðasta ári var 38 en 20,2 árið 2017.

Eignir Brauðs & Co námu tæplega 233 milljónum króna í lok síðasta árs og var eigið fé félagsins á sama tíma 89 milljónir króna.

Fyrsta bakarí Brauðs & Co var opnað á Frakkastíg í miðbæ Reykjavíkur í byrjun árs 2016. Félagið rekur einnig bakarí í Mathöllinni við Hlemm, í Fákaferni, á Melhaga og við Akrabraut í Garðabæ en þau tvö síðarnefndu voru opnuð í fyrra.

Stærsti hluthafi Brauðs & Co er Eyja fjárfestingafélag, í eigu Birgis Þórs Bieltvedt og Eyglóar Bjarkar Kjartansdóttur, með 53 prósentu hlut. – Kij

08.05.2019

Ég tel að stærsta óveðursskýið sé hinar gífurlegu skuldir í heiminum sem eru meiri nú en þær voru fyrir fjármálakreppuna.

Mervyn King, fyrrverandi bankastjóri Englandsbanka

Jafnlaunavottun

Sanngjörn laun fyrir jafnverðmæt störf

PwC býður upp á heildstæða þjónustu í launamálum og jafnlaunavottun. Við búum yfir áralangri reynslu og lausnum sem virka.

PwC | Sími 550 5300 | www.pwc.is

PwC á Íslandi er framsækið og traust fyrirtæki sem veitir sérfræðiþjónustu á sviði fyrirtækja- skatta- og lögfræðiráðgjafar, endurskoðunar og reikningsskila. Fyrirtækið er íslenskt og er hluti af alþjóðlegu neti sjálfstæðra fyrirtækja sem aðstoðar viðskiptavinum sínum við að auka verðmæti, stjórna áhættu og bæta árangur sinn.

Reykjavík | Akureyri | Reykjanesbær | Húsavík | Selfoss | Hvalsóllur | Vestmannaeyjar

